

L'anteposició i la posposició de l'adjectiu qualificatiu en el corpus comparable COVALT¹

Prepositive and postpositive qualifier adjectives in the COVALT comparative corpora

JOSEP R. GUZMAN
UNIVERSITAT JAUME I

Artículo recibido el / *Article received*: 2017-12-20
Artículo aceptado el / *Article accepted*: 2018-01-23

RESUM: La llengua catalana i les llengües romàniques en general tenen la tendència a utilitzar l'adjectiu qualificatiu posposat al nom. Suposadament, aquesta tendència apareix més mitigada en el cas dels textos literaris. Tanmateix, no existeixen estudis empírics amb corpus de més d'un milió de paraules. L'objectiu d'aquest treball és determinar el grau d'anteposició i posposició de l'adjectiu qualificatiu en el corpus comparable de COVALT. Aquesta anàlisi es realitza tenint en compte les diverses combinacions de l'adjectiu i el nom en el sintagma nominal, juntament amb alguns possibles modificadors del sintagma (complement del nom, oracions subordinades adjectives especificatives i explicatives introduïdes per *que*). Els resultats demostren un percentatge d'ús de la forma posposada respecte a la anteposada de més del 50%. Depenent de determinats elements contextuals, aquest percentatge presenta certes diferències. Les diferències menors apareixen en les formes que finalitzen amb el signe d'admiració i quan aquesta estructura es troba seguida d'oracions explicatives o especificatives i especialment del complement del nom, introduït per la preposició *de*.

Paraules clau: adjectiu, posició de l'adjectiu, textos literaris.

-
1. Aquest treball s'insereix en el grup d'investigació COVALT i ha estat finançat pel Ministerio de Economía y Competitividad, FFI2015-68867-P i pel Pla de Promoció de la Investigació de la Universitat Jaume I UJI-B2017-58. Voldria agrair els suggeriments i correccions realitzats pels revisors d'aquest treball. Totes les possibles errades que puguin aparèixer al text són exclusivament de l'autor.

ABSTRACT: The Catalan language, and Romance languages in general, show a preference for postnominal qualifier adjectives. This tendency seems to be less dominant in literary texts, although empirical studies using relatively large corpora, a million words or more, are rare. The objective of this work is to determine how often postnominal qualifier adjectives appear in the comparable corpus of COVALT. This analysis was carried out taking into account the various combinations of the adjective and the noun in the nominal phrase, along with some possible modifiers of the syntagma (genitival construction using ‘de’, defining and non-defining relative clauses with ‘que’). The results show postnominal adjectives occur in over 50% of cases, compared to prenominal positions. Depending on contextual elements, this percentage presents some differences. The least significant differences appear in forms ending with an exclamation point when the noun-adjective structure is followed by defining or non-defining clauses, and especially in genitival constructions.

Key words: adjective, adjective placement, literary texts.

INTRODUCCIÓ

El professor Vicent Salvador s’ha caracteritzat pel seu caràcter polièdric i per una gran diversitat en els seus interessos investigadors. Un dels seus interessos més significatius ha estat la recerca dels punts d’intersecció entre la lingüística i l’anàlisi literària, i un d’aquests punts apareix reflectit en el capítol dedicat a l’adjectivació del seu volum *Elements de lingüística per al discurs literari*, publicat amb Dominique Maingueneau, l’any 1995. En aquest capítol subratlla la importància de la categoria adjectival per a l’anàlisi estilística, «perquè molts adjectius constitueixen un bon recurs per a la inscripció de la subjectivitat en el discurs» (1995, 129) i en conseqüència com un element definidor de l’estil.

Certament, com és força sabut, en les llengües romàniques –portugués (Mira Mateus et al. 2003, Buđa 2017), francès (Larsson 1994, Abeillé i Godard 1999, Henkel 2016), espanyol (Bosque 1993, Cuadrado 1995, Demonte 1999), italià (Cerruti 2015), romanés (Ungureanu 2012, Brăescu 2013), català (Badia i Margarit 1994; Picallo 2002)– a diferència de les llengües anglogermàniques, o esclaves, l’adjectiu pot anar anteposat o posposat. La posició de l’adjectiu apareix marcada per factors estrictament sintàctics, rítmics, i també per factors subjectius d’interpretació amb diferències més o menys sensibles segons

la llengua de la qual parlem, tal com va estudiar en el seu moment Radatz i Stammerjohann (1996).

No obstant això, la recerca de la posició de l'adjectiu en el sintagma nominal pel que fa als aspectes contextuals en corpus amplis, com ara el Corpus Valencià de Literatura Traduïda (COVALT) no ha estat suficientment estudiada. Així, doncs, aquest treball cerca de ser un primer tast del tema amb l'establiment de bases per a l'estudi d'aquest punt i és complementari d'altres, com per exemple Oster (en premsa), realitzats al si del grup d'investigació COVALT.

A diferència del treball d'Oster (en premsa), en aquest treball ens limitarem a les dades quantitatives de la posició i del context de les estructures Adjectiu + Nom (AN) i Nom + Adjectiu (NA) per a passar a nivells més profunds d'investigació en treballs posteriors.

Així, doncs, l'estructura del present treball serà la següent: en primer lloc, revisarem l'abast de la categoria gramatical adjectival, atés que la definició d'aquesta categoria atermena les formes. En segon lloc, revisarem les fonts més conspícues a l'hora de parlar de la posició de l'adjectiu en català. En tercer lloc, explicitem la metodologia emprada i passarem posteriorment als resultats i discussió, per finalitzar amb unes conclusions arran de les dades obtingudes.

1. CARACTERÍSTIQUES DELS ADJECTIUS I CLASSIFICACIÓ

Picallo (2002, 1643) recollint la definició de l'obra de Kamp (1975) apunta que «L'adjectiu és la part de l'oració que s'empra per a atribuir propietats a una entitat o per a classificar de maneres diverses els objectes concrets o abstractes, els esdeveniments, els processos, els estats o les accions que denoten noms».

Aquesta definició exclou aquella subclassificació que establia la gramàtica tradicional en què els possessius, quantificadors i demostratius tenien cabuda sota l'epígraf de categoria adjectival. És cert que l'adjectiu comparteix amb aquests elements la concordança amb el nom al qual modifiquen en posició adjacent. No obstant això, tal com assenyala Demonte (1999, 133), se'n diferencia «en que su sola presencia no es suficiente para capacitar al nombre como expresión referencial, apta para ocupar en la oración las posiciones de sujeto, complemento directo y demás». D'aquesta forma, en el nostre treball, exclourem els denominats adjectius determinatius, o determinants –que són classes tancades, a diferència dels adjectius que són classes obertes–, és a dir, bandejarem aquells que es qualifiquen de possessius, demostratius, indefinits i numerals. Aquest fet té una importància cabdal, com veurem més endavant,

ja que l'etiquetatge automàtic d'aquesta categoria gramatical generalment no ho té en compte.

La definició recollida per Picallo (2002) subratlla el paper de l'adjectiu en l'atribució de propietats als noms. Aquesta capacitat és la que ens permet de fer una primera classificació segons el nombre de propietats que els adjectius atribueixen al nom. Així, pel seu significat intrínsec, poden ser qualificatius o relacionals. Els primers expressen una sola propietat, que és inherent i posseeix una correlació de polaritat, mentre que els relacionals n'expressen més d'una (Demonte 1999, 137 i segs.). Aquesta distinció fa que els qualificatius puguin parafrasejar-se mitjançant una oració copulativa, cosa que no pot succeir amb els relacionals. Bosque (1993, 10) defineix aquests darrers com aquells que «establecen conexiones entre esas entidades y otros dominios o ámbitos externos a ellas». I aquesta distinció té importància en la mesura que defineixen també una posició anteposada o posposada de l'adjectiu: els adjectius relacionals (com ho comentarem en l'apartat següent) es posposen sempre. Tot i això, de vegades, alguns adjectius relacionals es recategoritzen com a epítets –per a Almela (2000, 303) no és una recategorització, sinó una «refuncionalització»–, de manera que passen a definir una sola propietat. A aquests dos tipus d'adjectius, Demonte (1999, 139) hi afegeix els adjectius adverbials. Aquests són els adjectius que tan sols indiquen la «manera como el concepto o intensidad de un término se aplica a un determinado referente».

Aquesta distinció entre adjectius que expressen una o més propietats del nom no és l'única forma de classificar-los. En qualsevol cas, com apunta Almela (2000, 296), «en general, hay que rechazar toda aquella clasificación que mezcla criterios lingüísticos con otros no lingüísticos». Aleshores, podem distingir-los, per exemple, segons les relacions semàntiques que estableixen amb el nom al qual modifiquen, o també es poden formular a partir de la intervenció o no d'un judici de valor establert per l'enunciador. Badia (1994, 484) parla de la lògica i del nivell d'expressió. En el primer cas, Demonte (1999, 141-142), segons les relacions semàntiques que estableixen amb el nom, defineix tres classes configurades a partir d'una polaritat positiva-negativa: a) adjectius que expressen qualitats individuals o estables i els seus contraris; b) adjectius intersectius (predicatus); c) adjectius restrictius.

Al seu torn, com ja ha estat esmentat a l'inici del treball, Maingueneau i Salvador (1995, 129 i segs.), bo i subratllant el paper estilístic dels adjectius, recorden la relació que hi tenen com a judici de valor del subjecte enunciador. Així, recullen la classificació tradicional d'adjectius objectius i subjectius i les matisacions realitzades per Kerbrat-Orecchioni (1999). Aquesta autora divideix els adjectius subjectius en afectius i avaluatius. Els primers presenten

tant la propietat de l'objecte com «una reacció emocional del subjecte parlant envers l'objecte de què parla». Els avaluatius els divideix en axiològics i no axiològics. Els primers, tal com recorden Maingueneau i Salvador (1995, 130), presenten una intersecció amb els afectius i tenen a veure amb el sistema de valors de l'enunciador. Els no axiològics depenen de la idea de l'enunciador «sobre quina és la norma avaluativa adient per a una determinada categoria d'objectes». Cal tenir en compte que aquestes normes avaluatives depenen, com remarquen Maingueneau i Salvador (1995, 130), de codis culturals i que en «segons quins contextos, un mateix adjectiu pot semblar més o menys subjectiu». A continuació, una vegada acotats els elements que integren la categoria gramatical, passarem al que concita la posició d'aquesta categoria dins del sintagma nominal.

2. LA POSICIÓ DE L'ADJECTIU EN EL SINTAGMA NOMINAL

Ja hem recordat a l'inici d'aquest treball que, en general, en les llengües romàniques, els adjectius poden aparèixer tant en posició postnominal com prenominal. Picallo (2002, 1655) apunta que la posició postnominal és la «canònica» en català, espanyol o italià i recorda l'oposició tradicional entre adjectiu apositiu i restrictiu. Des d'aquesta perspectiva, l'estructura prenominal aporta trets afectius o valoratius, mentre que la postnominal és més restrictiva i especificativa. És a dir, parlem d'una raó estrictament lògica, semàntica, per tal d'anteposar o posposar l'adjectiu. Badia i Margarit (1994, 433) parla de l'existència d'«uns quants adjectius que modifiquen el significat depenent de si els anteposem o els posposem al substantiu», entre els quals es troben *cert, nou, pobre, trist, gran, bo*. És a dir, hi ha una sèrie d'adjectius que estableixen diferències semàntiques segons la posició, tot i que aquestes oposicions només són significatives en uns pocs contextos.

Ara bé, aquesta dicotomia no es pot generalitzar, ja que les raons van més enllà, i poden ser també de caràcter psicològic, rítmic o estilístic, per exemple. Picallo (2002, 1655) explicita, entre altres elements, la presència d'un tipus de determinant concret o les característiques de l'adjectiu. Aquestes darreres característiques de l'adjectiu han estat descrites per oposicions com les que hem vist suara, o per altres, com ara afectives i descriptives (Demonte 1999, 193 i segs.). Aquesta autora fa una distinció, pel que fa a l'anteposició o posposició, entre sintagmes nominals definits, indefinits i absoluts. Així, considera que, en el primer cas, l'adjectiu anteposat fa més clares les particularitats de l'individu

designat. Quelcom semblant s'esdevé amb els sintagmes nominals indefinits, en què l'adjectiu anteposat resulta impossible en construccions determinades com les creades amb el verb *haber-hi* «under modals of verbs of propositional attitude [...] the degree of acceptability of these constructions is very low when the adjective is prenominal» (Picallo 1994, 153). Demonte (1999, 197) indica que per a l'espanyol «los sintagmas nominales indefinidos con adjetivos antepuestos suenan extraños en las posiciones de foco que introducen información sobre tipos de cosas en vez de sobre ejemplares». Finalment, pel que fa als significats absoluts de l'adjectiu, Demonte (1999, 198) relaciona la posició de l'adjectiu respecte al nom segons l'accepció intersectiva o no intersectiva (segons si la propietat referida al substantiu s'aplica en sentit absolut o només al nom comú modificat) i estableix que «los adjetivos antepuestos tienden a tener una interpretación no interactiva, mientras que los pospuestos pueden ser tanto intersectivos como no-intersectivos».

Almela (2000, 304 i segs.) també classifica els adjectius segons la posició. Així, parla d'adjectius de posició fixa, que considera que són aquells que realitzen un subfunció d'especialització i que poden ser tant relacionals com qualificatius. Són aquells que representen fórmules més o menys esterotipades o fossilitzades; en aquest cas parlem de construccions com l'«Esperit Sant», o formes com «bon dia».

Kamp (1975) distingeix entre adjectius predicatius i no predicatius. Els no predicatius generalment van anteposats mentre que els predicatius van posposats. Els no predicatius són els quantitius (ordinals, cardinals i indefinits), intensionals i no intersectius (*gran, petit...*). Al seu torn, els predicatius (també denominats intersectius) es divideixen en classificatius i no classificatius –Milner (1978) els denomina *objectius* i *subjectius*. Els primers van posposats (com els que indiquen color, forma...). Els intersectius no classificadors (*fràgil, agradable, bonic*): també apareixen darrere del substantiu.

A la llum d'aquestes observacions, resulta obvi que la posició de l'adjectiu dins del sintagma nominal està condicionada per continguts semàntics, però que no són ni de lluny els únics que hi intervenen. Ja apuntava Badia (1962, 96) el to «predominantemente subjetivo» de la posició prenominal. Dins dels textos literaris, aquesta subjectivitat pressuposem que actua d'una manera significativa, i aleshores sempre se subratlla la presència més gran d'aquesta mena d'adjectius anteposats. Ara bé, en aquests estudis no s'han tingut en compte els elements contextuals a l'hora d'establir o no diferències pel que fa a la posició de l'adjectiu, òbviament amb algunes excepcions, si més no en espanyol (Labrador 2000). Així, doncs, el nostre treball malda per omplir el buit que representa la distribució d'aquestes estructures en un corpus

relativament ampli, com és el subcorpus COMPCAT del corpus COVALT. El treball analitza si existeixen diferències significatives no únicament per la posició de l'adjectiu sinó també, a més, per la variable del context. I aquesta variable s'estableix des de la perspectiva de la determinació o indeterminació dels modificadors i des del tipus de segment modificador que segueix el sintagma nominal. Tot plegat, la diferent combinatòria de les estructures en què apareixen els adjectius es concreta en: Adjectiu + Adjectiu + Nom (AAN), Adjectiu + i + Adjectiu + Nom (AIAN), i les mateixes formes amb el nom anteposat, a les quals cal afegir la intersecció de totes dues: Adjectiu + Nom + Adjectiu (ANA). Juntament amb aquestes estructures caldrà revisar els modificadors que actuen sobre el sintagma nominal: determinats, indeterminats anteposats i els modificadors posposats.

3. METODOLOGIA

Per a la nostra anàlisi, hem utilitzat el corpus COMPCAT de COVALT. Aquest corpus està format per 29 textos literaris publicats per editorials valencianes durant el període entre 1990 i 2002. La tasca de compilació es va realitzar en un primer moment amb l'escaneig dels textos, als quals se'ls va aplicar un programa d'OCR (*Optical Character Recognition*). A causa de la quantitat d'errades, es van haver de revisar manualment. Després d'aquesta fase, els textos es van etiquetar amb el programa *FreeLing* (Padró i Stanilovsky 2012). *FreeLing* és una llibreria de codi obert que serveix per a l'anotació lingüística: la categorització i la lematització dels textos. L'elecció d'aquest programa rau en el fet que pot processar directament el català. No obstant això, com comentarem més endavant, ens hem trobat amb determinats problemes a l'hora de categoritzar les formes, que en molts casos tenien relació amb les classes que s'agrupen dins de la categoria gramatical de l'adjectiu. En una tercera fase, s'ha realitzat l'anàlisi amb *CqpWeb* (<http://cwbcovalt.xtrad.uji.es/cqpweb/>) de les 1.551.251 paraules i 33.988 lemes que constitueixen les obres del corpus.

4. RESULTATS I CONCLUSIONS

El resultat de la cerca de l'ús dels adjectius anteposats o posposats apareix en la taula 1, amb les combinacions entre adjectius (A) i nom (N).

Taula 1. Nombre d'ocurrències i %o en l'ús dels adjectius anteposats o posposats

Combinació	Ocurrències	%o
AAN	5	0,003
AIAN	415	0,267
AN	10.309	6,645
ANA	811	0,522
NA	22.086	14,23
NAIA	902	0,581
NAA	257	0,165

Com podem veure en la taula 1, l'estructura NA (22.086) duplica les ocurrències d'AN (10.309), amb una freqüència per miler de cadascuna de les estructures d'AN: 6,645, mentre que la de l'estructura NA és de 14,237 per miler.

Cal dir que, en el cas d'AN, com ja havíem apuntat, s'han exclòs els possessius, demostratius, indefinits i numerals que solen anar anteposats. Si es comptabilitzassen també, les correlacions pujarien a 15.077, amb la qual cosa s'aproparien molt els dos resultats.

La comparació entre la combinació de l'estructura anteposada al nom (AAN) (1), respecte a la mateixa combinació posposada (NAA) (2), revela un percentatge de l'estructura posposada del 98,05% superior a l'anteposada.

1. [...] va contestar-li el fax amb *palesa mala intenció*. (Mas i Usó 2000) [mentre no es diga el contrari els subratllats dels exemples són meus]
2. Com el fet de gaudir d'una *estructura argumental sòlida* [...] (Mas Ferrà 1995)

Aquest percentatge és molt més gran que en la resta dels casos, en què la comparació entre AN/NA és del 53,32%, i la dels adjectius coordinats AIAN/NAIA, (3) o (4), és del 53,99%.

3. [...] que es trobava a el costat de la *petita i macabra habitació* que feia de cripta. (Gregori i Boscà 1999)
4. L'un d'ells llegia texts de Virgili amb veu consirosa, una cançoneta que ens feia un *efecte somnifer aclaparador*. (Mas Ferrà 1995)

Existeix un factor important a l'hora de comparar els resultats: si aquestes construccions apareixen soles o modificades per algun altre element, com ara un complement del nom, una oració de relatiu, etc. Aleshores, se'ns presenten dues situacions possibles; 1) que la construcció aparega sense altre cap altre modificador, o 2) que, com indicàvem suara, presente algun tipus de modificador. En el primer cas, una anàlisi més detallada cercant només aquestes formes en final de frase ens trobem els resultats que apareixen en la taula 2.

Taula 2. Ús de les estructures AN i NA en posició final

	AN	NA	% NA>AN
Punt final	1.455	3.600	59,58%
...	56	141	60,28%
;	68	138	50,72%
?	0	0	0
»	21	46	54,35%
– (guió)	109	271	59,78%
!	61	75	18,67%

En la taula 2 observem que el percentatge d'increment superior d'NA respecte a AN és gairebé sempre al voltant del 60%. Cal subratllar que no apareix cap ocurrència, en cap de les dues estructures, que acabe amb un interrogant. De les restants, l'única excepció es dona en el cas de les exclamacions com en (5) o (6)

5. Això té *fàcil solució!* Tenim vuitanta desdejunis a bord. (Gregori i Boscà 1999)
6. A l'obrir la llauna de sardines una fetor s'apoderà d'ells: estaven fetes malbé, les *putes sardines!* (Franch i Ferrer 1991)

Tot i que òbviament la mateixa expressivitat pot traspuar en la construcció NA, com en (7).

7. Però bé, no ens posem tristos, que la vida és dura i la *lluïta llarga!* (Cadenas i Pastor 2002)

Havíem apuntat una segona possibilitat en el cas que l'estructura (AN o NA) vaja acompanyada d'algun modificador. Hem seleccionat els més nombrosos, en concret la subordinada adjectiva, explicativa o especificativa, i els complements del nom amb *de*. Els resultats apareixen en la taula 3.

Taula 3. Ús de les estructures AN i NA seguides d'un modificador

	AN	NA	% NA>AN
Que (especificatives)	811	1.499	45,9%
Que (explicatives)	105	265	60,38%
De	1785	2.853	37,43%

Com veiem en la taula 3, l'augment de l'estructura NA respecte a AN, també és molt gran; no obstant això, en el cas del complement del nom l'augment és molt menor.

Existeixen altres casos en què es troben modificadors d'aquestes estructures, però amb ocurrencies molt minses, tot i que continuen mantenint la mateixa proporció d'augment o, fins i tot, superior, com per exemple amb altres relatius (8 casos per a AN i 22 casos per a NA), o amb combinacions amb preposició més infinitiu, amb 2 casos per a AN (8) i 35 per a NA (9).

8. Una vegada i una altra em remirava els mapes de l'indret al meu abast i hi descobria *nous elements* a sumar-hi. (Franch i Ferrer i Garí 1994)
9. [...] va anar passant aquell dia, amb la rapidesa del qui té *coses agradables* a fer [...] (Olivares 1998)

Havíem apuntat un segon element contextual, com és el de la determinació o indeterminació del modificador precedent del sintagma nominal juntament amb els modificadors posteriors al sintagma nominal. Els resultats apareixen en la taula 4, per a l'estructura AN i en la taula 5 per a l'estructura NA. Tant en una taula com en l'altra com a formes determinades o indeterminades només s'han tingut en compte, per problemes d'espai, les formes de l'article.

Taula 4. Estructura Modificador Determinat/Indeterminat + AN, amb modificador posterior (*de, que*) i sense modificador posterior

	de	Que (esp.)	Que (ex.)	<i>Sense modificador posterior</i>					
				Punt	3 punts	;	Guió llarg	Marca de citació	Admiració
Article determinat (<i>el, la, l', els, les</i>)	729	304	33	206	5	6	18	1	4
Indeterminat (<i>un, una, uns, unes</i>)	147	51	6	189	0	11	17	4	12

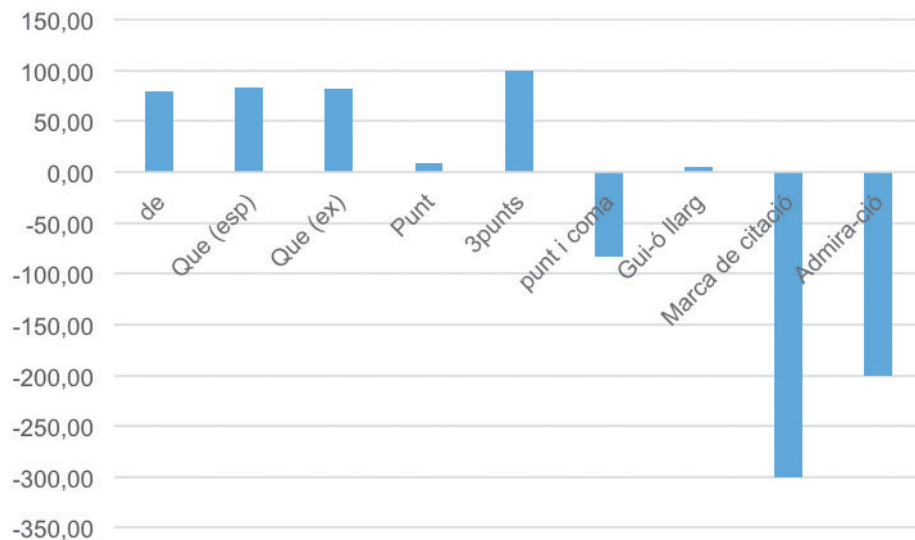
Taula 5. Estructura Modificador Determinat/Indeterminat + NA + Modificador Posterior

	de	Que (esp.)	Que (ex.)	<i>Sense modificador posterior</i>					
				Punt	3 punts	;	Guió llarg	Marca de citació	Admiració
Article determinat (<i>el, la, l', els, les</i>)	1518	392	65	911	36	28	12	6	11
Indeterminat (<i>un, una, uns, unes</i>)	383	414	78	932	35	24	14	5	14

En la figura 1, apareixen les diferències de percentatge respecte a l'aparició amb un article determinat en les estructures AN.

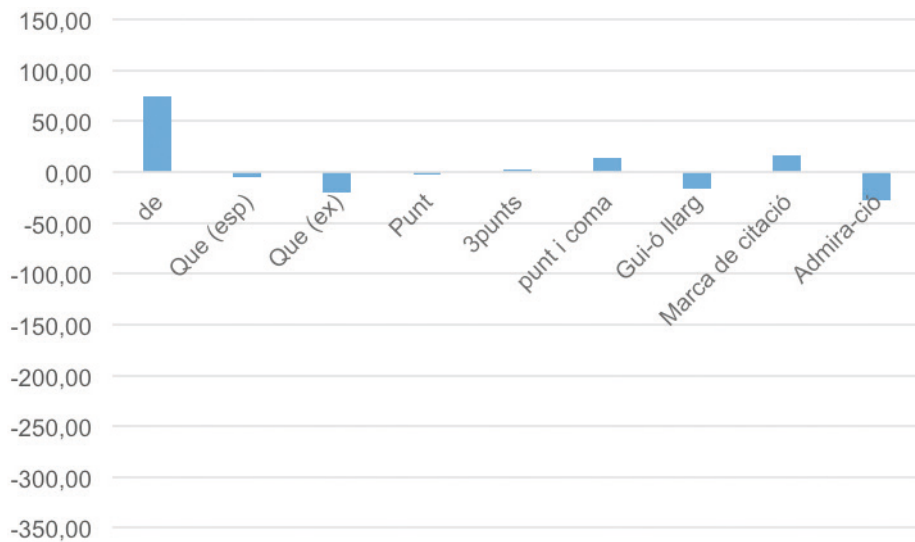
Com es pot veure, les diferències de percentatge en l'aparició d'AN amb un modificador determinat són clarament positives, especialment, si la cadena que l'acompanya en posició posterior a AN és la preposició *de*, o el relatiu *que* tant especificatiu com explicatiu. Cal esmentar que, tant en la figura 1 com en la 2, les columnes representen la diferència en percentatge amb la qual una estructura està més representada que l'altra. Per aquesta raó, per exemple, la marca de citació és negativa en un 300% en la mesura que les dades representen la diferència de percentatge entre la forma determinada i la indeterminada, on la determinada té 1 ocurrència i la indeterminada 4.

Figura 1. Diferència de percentatge respecte a l'aparició amb modificador determinat/indeterminat en AN

En la figura 2, trobem la diferència de percentatge en l'ús d'un modificador (article) determinat o indeterminat amb l'estructura NA.

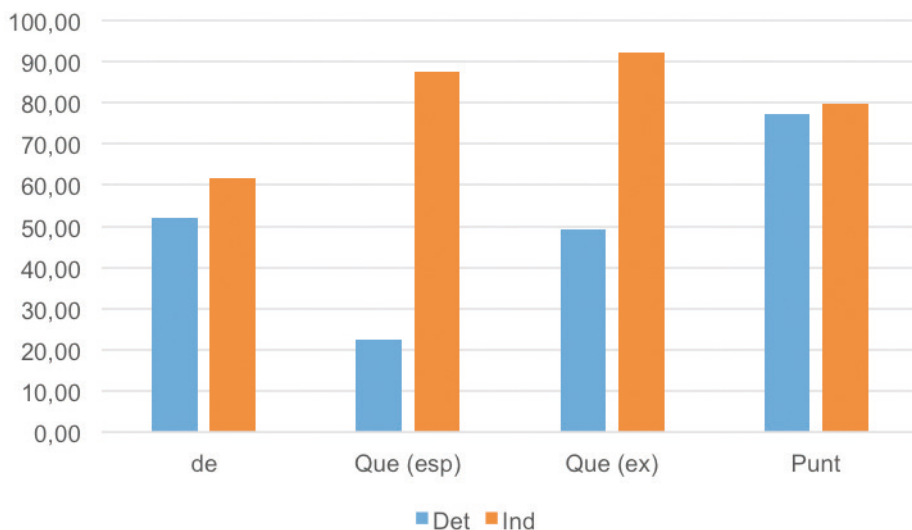
Figura 2. Diferència de percentatge en l'ús d'un modificador (article) determinat o indeterminat amb l'estructura NA

Atés que hem utilitzat la mateixa escala per a les dues figures, resulta obvi que l'amplitud de les diferències en aquesta estructura és menor que en AN. En aquest cas, hi ha quatre casos que són negatius, és a dir que l'ús de l'estructura amb formes indeterminades és superior a les determinades. Pel que fa a les que tenen més ocurrencies, tant el *que* relatiu, explicatiu i específicatiu com el punt sovintegen més en les formes indeterminades.

Finalment, la comparació entre les dues estructures (AN i NA) pel que fa a l'aparició amb modificadors determinats i indeterminats acompanyats d'algun dels elements amb més ocurrencies (*de*; *que*, específicatiu o explicatiu; i punt final) apareix a la figura 3.

Figura 3. Percentatge d'aparició de modificadors introduïts per *de* o *que* relatiu després del nucli del sintagma nominal, amb modificadors determinats o indeterminats

En aquesta figura observem que, tot i que els resultats de la comparació d'aquestes estructures són molt semblants, quan van acompanyades de modificadors indeterminats l'ús de l'adjectiu posposat és més usual que no l'adjectiu anteposat. Per contra, amb els modificadors determinats aquests percentatges es redueixen, i en el cas de l'estructura AN seguida d'un relatiu específicatiu, s'aproximen molt.

En definitiva, podem afirmar que sembla de consens general que la llengua catalana té una predilecció per l'estructura teòricament no marcada NA. El caràcter atorgat als textos literaris com a més fàcilment transgressors de les pautes

comunes de funcionament de la llengua queda subratllat amb la idea fortament generalitzada de la utilització preferent de les formes NA, però amb el matís que les formes AN hi tenen una presència més gran que la que tenen en altres àmbits d'ús.

L'objectiu d'aquest treball maldava per determinar l'existència de diferències significatives segons la posició de l'adjectiu amb el condicionant del context.

L'anàlisi del corpus COMPCAT ens revela les conclusions següents:

1. La relació de percentatge entre AN i NA es troba en el 53,32% de superioritat de la segona respecte de la primera. Aquest percentatge és pràcticament igual (53,99%) que el que s'estableix en el cas dels adjectius coordinats anteposats i posposats, AIAN/NAIA. Quan els adjectius no van coordinats, el percentatge de superioritat en què apareixen els posposats supera el 98%.
2. Aquest percentatge d'AN i NA es manté pràcticament en qualsevol posició contextual, és a dir, en contacte de punt final, tres punts, punt i coma, final d'una citació o incís. L'única excepció és aquella en què l'expressivitat pot ser molt marcada com és el cas de l'exclamació. En aquest darrer cas la presència més gran de l'estructura NA només és del 18%.
3. Podem concloure també que, en el cas que el context que segueix l'ús de les estructures AN i NA no siga un final, també es dona una tendència semblant a l'esmentada en els punts anteriors. No obstant això, sí que és lleugerament inferior quan les segueix un *que* relatiu explicatiu i més clarament quan aquest és específicatiu (45,9%). I encara és inferior quan segueix un complement del nom amb la preposició *de* (37,43%).
4. Tenint en compte l'ús d'un article determinat o indeterminat en cadascuna de les dues estructures, veiem una tendència a la utilització de l'article determinat en AN, mentre que en el cas de l'estructura NA, totes dues són semblants, amb l'excepció del complement del nom introduït per la preposició *de*, en què és un 74,77% més utilitzat amb l'article determinat que indeterminat.
5. Finalment, la combinació de modificadors anteriors i posteriors a les estructures tractades, tenint en compte aquelles que presenten més ocurrències: *de*, *que* (explicatiu i específicatiu) i punt final, indica que, amb les formes indeterminades, l'ús de l'estructura NA és clarament superior a l'ús de l'estructura AN amb percentatges gairebé superiors al 80%. En el cas de les determinades aquests percentatges es redueixen sensiblement, fins i tot amb el cas del *que* específicatiu, en què és poc més del 22%.

Podem concloure que, tot i que certament la preferència en el corpus COMPCAT de COVALT pel que fa a les estructures AN i NA és clarament la segona, els elements que modifiquen aquestes estructures no són del tot uniformes, sinó que

aquesta preferència majoritària queda reduïda clarament en el cas dels complements de relatiu específicats i en el cas dels contextos exclamatius. Aquests darrers possiblement per ser més expressius entronquen encara més amb la subjectivitat de l'enunciador, o del narrador.

El treball presenta certes limitacions en la mesura que de les formes indeterminades i determinades han quedat circumscrites a les formes de l'article. Treballs posteriors podrien ampliar l'anàlisi dels resultats amb formes dels modificadors tant determinats com indeterminats.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Abeillé, Anne i Danielle Godard. 1999. «La position de l'adjectif épithète en français : le poids des mots». *Recherches linguistiques de Vincennes* 28: 9-32. <https://doi.org/10.4000/rlv.1211>.
- Badia i Margarit, Antoni. M. 1994b. *Gramàtica de la llengua catalana: descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica*. 1a edició. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Brăescu, Raluca. 2013. «Topica adjectivului în română. O perspectivă tipologică». *Diacronia* 2: 209-224.
- Buđa, Jan. 2017. «A posição do adjetivo no sintagma nominal em Português». *Études romanes de Brno* 1: 219-238. <https://doi.org/10.5817/ERB2017-1-19>.
- Cadenas, Núria i S. Pastor. 2002. *Cartes de la presó*. València: Tres i Quatre (Eliseu Climent).
- Cerruti, Massimo. 2015. «La collocazione prenominal di sintagmi aggettivali complessi nell'italiano contemporaneo. Il contatto linguistico come “rinforzo” di una possibilità del sistema». *Il segno e le lettere - Saggi*, 9788879167284: 397-420. <https://doi.org/10.7359/728-2015-cerr>.
- Cuadrado, Luis Alberto Hernando. 1995. «Gramática y estilística de la posición del adjetivo en español». *Didáctica. Lengua y Literatura* 7: 73. <http://cort.as/-BjMk>.
- Demonte, Violeta. 1999. «El adjetivo. Clases y usos. La posición del adjetivo en el sintagma nominal». En *Gramática descriptiva de la lengua Española*, volumen 1, *Sintaxis básica de las clases de palabras*, eds. Ignacio Bosque i Violeta Demonte. Madrid: Espasa, 129-216.
- Franch i Ferrer, Vicent. 1991. *Estius a la carta: i Cròniques de l'altre*. València: Edicions del Bullent.
- Franch i Ferrer, Vicent i Joan Garí. 1994. *Palamarinar*. Borriana/Castelló: Agrupació Borriana de Cultura/Publicacions de la Universitat Jaume I.
- Gregori, Josep i Ferran Boscà. 1999. *Un segrest per tot el morro*. Edicions del Bullent. Recuperat de: <http://cort.as/-BjMu>

- Henkel, Daniel. 2016. «L'antéposition de l'adjectif : quelles contreparties sémantiques ?». *SHS Web of Conferences*, 27, 12007. Recuperat de: <http://cort.as/-BjMy>.
- Kamp, Johan A. W. 1975. «Two theories about adjectives». En *Formal semantics of Natural Language*, ed. Edward L. Keenan. Cambridge: Cambridge University Press, 123-155. Recuperat de: <http://cort.as/-BjOT>.
- Kerbrat-Orecchioni, Catherine. 1999. *L'Énonciation: de la subjectivité dans le langage*. Paris: Armand Colin.
- Labrador Gutiérrez, Tomás. 2000. «Ubicación del adjetivo dentro del sintagma nominal: datos y condicionamientos semánticos». En *En torno al sustantivo y adjetivo en el español actual*, ed. Gerd Wotjak. Madrid: Iberoamericana, 311-320.
- Larsson, Björn. 1994. *La place et le sens des adjectifs épithètes de valorisation positive: étude descriptive et théorique de 113 adjectifs d'emploi fréquent dans les textes touristiques et dans d'autres types de prose non-littéraire*. Lund: Lund Univ. Press.
- Mas Ferrà, Miquel. 1995. *Camí de palau*. 1a edició. València: Climent.
- Mas i Usó, Pasqual. 2000. *Històries de la frontera*. València: Brosquil.
- Mira Mateus, M. Helena et al. 2003. *Gramática da língua portuguesa*. Lisboa: Editorial Caminho.
- Olivares, Joan. 1998. *Dies de verema*. 2a edició. Alzira: Bromera.
- Oster, Ulrike. en premsa. «Anteposició i posposició de l'adjectiu en textos originals i traduïts». En *El corpus COVALT: model de llengua i aspectes traductològics i sociològics*, eds. Teresa Molés i Maria Dolores Oltra. Aachen: Shaker Verlag.
- Padró, Luis i Evgeny Stanilovsky. 2012. «Freeling 3.0: Towards wider multilinguality. En *LREC2012*». <https://upcommons.upc.edu/handle/2117/15986>.
- Picallo, M. Carme. 1994. «A mark of specificity in indefinite nominals». En *Catalan Working Papers in Linguistics* 4(1), 143-167.
- . 2002. «L'adjectiu i el sintagma adjectival». En *Gramàtica del Català Contemporani*, vol. 2, *Sintaxi*, eds. J Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya. 4a edició. Barcelona: Empúries, 1641-1688.
- Radatz, Hans-Ingo i Harro Stammerjohann. 1996. «De la Théorique à la typologie et vice versa: Le jeu de la position de l'adjectif dans les langues romanes». *Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata* 3: 521-531.
- Ungureanu, Dorin. s. d. 2012. «La distribution et l'interprétation de l'adjectif dans le syntagme nominal en roumain» (Mémoire de Maîtrise, Université du Québec à Montréal), 78. Recuperat de: <https://archipel.uqam.ca/5217/>
- Vincent, Nigel. 1986. «La posizione dell'aggettivo in italiano». En *Tema-rema in italiano*, a cura de Harro Stammerjohann. Tübingen: Narr, 181-195.